

Brev til en ung troubadour

Når gamle mænd som mig kommer med en svada som denne, skal du vide, at det er ok at tænke: Så hold dog kæft og luk op for 'Barnaby' eller 'Den Store Bagedyst'! Tænk det, men sig ikke noget. Vi skal undgå at såre

Som helt ung er man fristet til at blottlægge sit følelsesliv og sin ulykkelige barndom. En slags striptease. Fald ikke i den grøft. Det er dræbende ligegyldigt for andre, og du sælger ud. Så underhold hellere med politik, det kan få folk op af stolene, er Niels Hausgaards råd til en ny folkesanger i hans fag.

Joachim Ladefoged

Niels Hausgaard

🕒 18. september 2015

Kære unge ven.

Objektivitet er altid løgn, så jeg vil være subjektiv som bare pokker. Her er nogle ting, jeg selv gerne ville have vidst som ung:

Det er en fantastisk vej, du har valgt at gå. Jeg ved det, for jeg har gået den i over 40 år. Det er ikke nogen nem vej, du har valgt, og det siger noget godt om dig. Kommer den til at føles nem for dig undervejs, må du forlade den øjeblikkeligt og vælge noget mindre krævende, og det er der meget, der er.

Troubadour er et flot, middelalderligt og fransk ord for det, vi i dagens Danmark kalder folkesanger. Det har p.t. en lidt kedelig klang, fordi det tit forbindes med én, der stiller sig op og stjæler folks tid med fesen selvoptagethed. Det er lovligt at gøre det, men det er en forbrydelse mod et

publikum. Hav altid det i baghovedet! Måske har du fået musikundervisning på et eller andet plan, og det er godt for dig, men ikke nødvendigt for jobbet. Det kan i visse tilfælde stille sig i vejen for den direkte kontakt til publikum. En folkesanger, der har fokus på musikalske finesser og regler og takttælling, får ikke altid fat der, hvor det betyder noget for andre end ham selv. Det kan blive smukt og lækkert som soft ice med portvin, men det hører en helt anden og mere kulinarisk gearet klub til.

Jamen er det ikke pinligt at stå på scenen og spille halvdårligt? Kun hvis du selv synes det. Du er unik, din optræden er unik, du skal ikke følge regler, hverken musikalske eller andre, nærmest tværtimod.

Aldrig IKEA

Du skal bevæge, provokere og underholde, men aldrig såre. Ok, det er så godt nok en regel, du skal følge. Når en optræden går dårligt, og det sker uvægerligt, og man er ikke i tvivl, når det sker, må vi holde fast i, at det aldrig er publikums skyld. Det var én selv, der ikke slog til. Hvis man ikke ser det i øjnene, lærer man ingenting, og det er det værste.

Der skal læres hele tiden, og man er aldrig udlært. Sådan er det med enhver form for ærlig kunst og håndværk. Der må ikke gå IKEA i det.

Det hele handler om publikum. Uden dem ville det være formålsløst at stille sig op og spille. De er vores arbejdsgivere. Det er dem, der betaler vores regninger, og de er samtidig vores materiale. Hvis vi ikke kan holde af vores publikum eller i det mindst respektere dem og føle taknemmelighed over, at de er mødt op, har vi ikke noget at gøre på scenen som folkesangere.

Hvis jeg en aften før et show er træt og har sovet for lidt, så kan det føles vanvittigt at skulle på scenen og være nærværende. Så stiller jeg mig altid i mørket på bagscenen og kigger ind på publikum. De er mødt op, har betalt entré, hyret barnepige, kørt taxa, afsat en aften, været i bad, sat hår, virker forventningsfulde og er kommet for at høre mig. Det giver adrenalin.

Jeg bliver taknemmelig og glad for publikum og kan ikke vente med at komme ind til dem. Så bliver de legekammerater af bedste slags. For sådan nogen som os findes ingen genveje. Skidt med arrangørerne, pladeselskaberne, anmelderne og bookerne. Det er publikum, du skal lave aftaler med. Så kommer de andre logrende bagefter. Den anden vej er ikke holdbar for folkesangere.

Ydmyge steder

Du må ikke være for fin til at spille på ydmyge steder. Det er der, du skal lære håndværket: Husmorforeninger, værtshuse, fødselsdage, menighedshuse, velgørenhed, konferencer osv. Pengene er ikke vigtige i denne fase. Det er vigtigt, du lærer at fornemme, at såkaldt almindelige mennesker er interessante og tilmed dit bedste materiale. Som ung sprællemænd går man f.eks. tit på et hotel og venter på, at folk bliver færdige med at spise, så man

kan komme ind og give sine 30 minutter. Der går det op for én, at serverings- og køkkenpersonalet er ens loyale kolleger. Jeg havde en kammerat i 60'erne, der var en dygtig maler og altid på røven. Han malede på alt, der lod sig male på, typisk skabslåger og døre, fordi lærreder var dyre. Så arvede han og satte det hele i et velindrettet atelier. Der efter anede han ikke, hvad han skulle male. Hans cykel stod parkeret derinde.

Det samme gælder sangskrivning. De ydre omstændigheder betyder ikke så meget. Hvis man ikke kan skrive, fordi udsigten er for uninspirerende, er det tit, fordi man bare ikke kan skrive. Eller fordi drivet ikke er stærkt nok. Man skal ikke gå og vente på inspiration, man skal aktivt opsøge den ved at skrive.

Ingen bror

Hvad skal man så skrive om? Min gamle ven Knud Holst sagde, at alt er materiale, og det havde han ret i. Som helt ung er man fristet til at blotlægge sit følelsesliv og sin ulykkelige barndom. En slags striptease. Fald ikke i den grøft. Det er dræbende ligegyldigt for andre, og du sælger ud af noget, du skal hente fra resten af livet. Det er vigtigt, at du accepterer, at publikum kun i meget begrænset grad interesserer sig for, hvem du er. De vil høre sange om alt det, vi er fælles om at vide, forstå, ikke forstå eller bare har interesse i. Det allermost almindelige er vores bedste materiale. Det kræver så, at du interesserer dig for fælles anliggender, at du læser avis og gerne flere. Der er altid mindst én sang at hente i dagens avis.

Du må fabulere, finde på og lyve, alt det, du lyster, bare det medvirker til, at showet bliver bedre. Jeg har f.eks. ingen bror, og han har ingen kone, derfor kan jeg misbruge det par helt uhæmmet.

Kan man tillade sig at synge om politik? Mange bryder sig ikke om det?

I min verden kan man ikke tillade sig at lade være. Politik er i sandhed vores fælles skæbne. Det er i øvrigt også sjovt at optræde med, især omkring et valg. Det kan virkelig få folk op af stolene, og en dynamisk tovejskommunikation kan opstå i en ellers regelret koncert. Jeg mener, at netop vi er forpligtede til at forsøge at styrke den folkelige debat. Demokratiet lever af den debat, og den har det dårligt. Det må selvfølgelig ikke gå ud over underholdningsværdien. Det er den, vi får løn for.

Hvad med musikken?

Pas på med at lægge dig for meget op ad nogen. Det er fristende, men trist i længden. Skid på tidsånden, den kastrerer os. Tag udgangspunkt i de klange, du selv rummer måske helt tilbage fra din barndom. Frygt ikke det banale, den frygt kommer der aldrig noget godt ud af. Det sværeste er at lave en god melodi med kun to akkorder. Gå efter det. Træd din egen sti. Det kræver mod, men der er ikke andre veje til noget af betydning.

Kan man leve af det? Nej, ikke altid, men det kan til gengæld blive dit liv, hvis du tør. Glem alt om støtteordninger og sikkerhedsnet. Tjen dine egne penge,

det gør dig stærkere og bygger dig op.

Enøjet som bare pokker

Du kan ikke være folkesanger uden at underlægge dig det virkelige livs vilkår. Du skal kende til alting og finde alting interessant. Du skal studere folks ansigter, deres måder at gå på, deres måder at tale på, deres måder at være usikre på osv. Du skal være optaget af de andres liv, for det er dit materiale. Vær nysgerrig og ikke kun på Youtube.

Pas på, du ikke strander i en menighed. Det er hyggeligt, men ufrugtbart. Menigheder er Fandens værk. Søg dem, du er uenig med og ikke forstår, det udvider din horisont. Søg også stilhed, så du får lyttet ordentligt efter. Det er meget vigtigt. Stilheden skal blive en ven

Objektivitet er som sagt altid løgn, så nu har jeg været subjektiv og enøjet og irriterende som bare pokker. Jeg har formentlig også trukket mine egne begrænsninger skarpt op. Tror, jeg vil skrive en sang om den fornøjelse, det har været.

Måske mødes vi derude et sted.

Alt godt

Niels Hausgaard.

P.S.

Når gamle mænd som mig kommer med en svada som denne, skal du vide, at det er ok at tænke: Så hold dog kæft og luk op for *Barnaby* eller *Den Store Bagedyst!* Tænk det, men sig ikke noget. Vi skal undgå at såre.

Niels Hausgaard er sanger og satiriker

Når Niels Hausgaard giver gode råd

